

Planeringsunderlag för blåstruktur

Här finns planeringsunderlag som stödjer och tydliggör översiktsplanens ställningstaganden och utvecklingsriktning.

Kusten

Kusten utgör en omistlig del av Kalmars särart och många upplevelsevärden är knutna hit. Den präglas av låg moränkust i södra delen av kommunen och skärgård med skogsbeklädda öar i norr. Här finns många platser för bad, båtliv och rekreation. Flera platser erbjuder utblickar över Kalmarsund och Öland. En del områden är mest intressanta för rekreation, andra är besöksmål för både invånare och besökare i kommunen.

Läs mer om kustens värde under rubriken *Friluftsliv i planeringsunderlag*, klicka på länken nedan.

Friluftsliv

Kommunens kuststräcka utanför staden är förhållandevis oexploaterad. Fritids- och permanentbebyggelsen är begränsad och samlad i mindre byar. Naturmiljön är variationsrik med ekhagar, strandängar, fågelliv, kulturmiljöer och historiska platser. Detta är unikt och kan bara upplevas på ostkusten. Delar av kusten omfattas av riksintressen för natur- och kulturmiljövård. Det är viktigt att både bevara och göra naturmiljön tillgängliga för boende och besökare. Klimatförändringar med stigande havsnivåer riskerar att påverka miljön längs med kusten. Samtidigt har delar av kusten ett högt bebyggelsetryck. Områdena bör utformas med hänsyn till platsens förutsättningar och värden.

Läs mer om klimatförändringar och stigande havsnivåer under rubriken *Förändrat klimat i ställningstaganden*, klicka på länken nedan.

Klimat

Kalmarsund förbinder kommunen med Östersjön. Både historiskt och idag är sundet en viktig farled för kustsjöfarten, som även ska kunna fortsätta och utvecklas i samspel med friluftslivets intressen både på land och i vattnet. Kalmar hamn och farleden genom Kalmarsund är utpekade som riksintresse för transportsystemet. Vattnet kring Kalmar stad är grunt och vissa farleder är muddrade.

Läs mer om Kalmar hamn i *Näringsliv, universitet och handel (rubrik planeringsunderlag)*, klicka på länken nedan.

Näringsliv, unviersitet ...

Stadens vattenrum

Närhet till vatten- och naturområden i vardagen har stor betydelse för att höja livskvaliteten. Att tillgängliggöra och satsa på utveckling av kusten bidrar till att både öka värdet av naturområdet och förstärka vattenrummet från södra till norra delen av staden. Ett vattenrum är vatten som är omslutet av bebyggelse eller park med naturområden som väggar. Vattenrummet ska utformas så att det skapas inbjudande platser där människor kan mötas och uppleva en nära vattenkontakt.

I den tidiga medborgardialogen som genomfördes år 2019 valde flest människor Kalmarsundsparken som sin favoritplats i hela kommunen. Att utveckla kuststräckan genom hela staden bidrar till att fler har tillgång till värdefulla vattenrum inom gång- och cykelavstånd. Oavsett vad man bor i staden är det nära till kusten, dock kan det mentala avståndet ibland kännas långt.

Det ska ges sammanhängande promenadstråk längs kuststråket genom Kalmar stad. Kajer och strandkanter ska göras tillgängliga med till exempel gångstråk, bänkar, vindskydd, grillplatser, siktstråk mot vattnet och fler broar för gång och cykel. I samband med exploatering vid de centrala vattenrummen ska alltid sammanhängande gångstråk längs

vattnet säkerställas. Stadens vattenrum ska synliggöras och utvecklas med höga stadsmässiga/estetiska krav.

Stadens bebyggelseutveckling ska bidra till att förstärka upplevelsen av det samspel mellan stad och landskap som gör Kalmar stad unik. Förslaget under fördjupningsområde för Kalmar stad utgår från platsens värdefulla förutsättningar som kan förädlas och utvecklas tillsammans med bebyggelseutveckling.

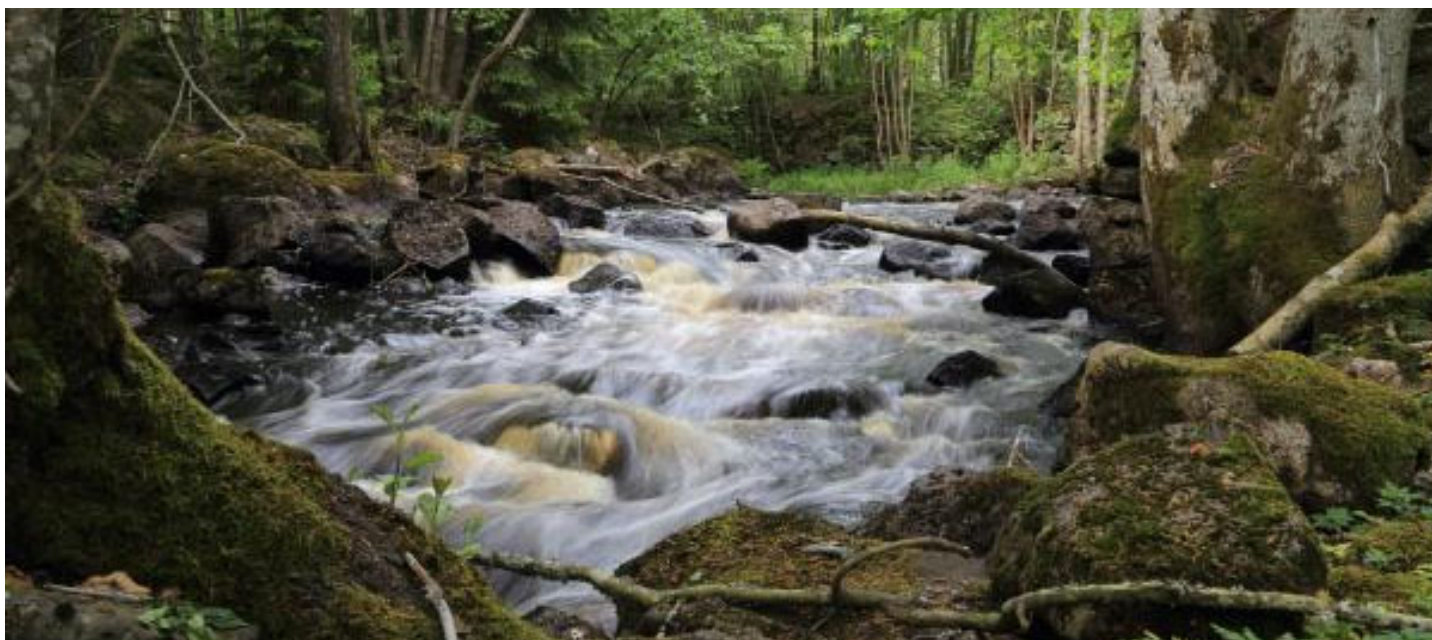
Med utvecklingen av Friluftsstaden, Norra Kuststaden, Innerstaden och Skärgårdsstaden kan kusten tillgängliggöras samt känslan av staden på öar förstärkas. Det är viktigt att ta tillvara på Kalmars unika potential, som beskrivs under flik Bebyggelseutveckling och i kommunens fördjupning av översiktsplaner.

Vattenkvaliteten ska förbättras genom att vatten fördröjs i dämmen och våtmarksområden. Vattenflödet i de centrala vattenrummen ska öka för förbättrad vattenkvalitet.

Fördjupad översiktsplan för Kvarnholmen med omgivande vattenrum

Fördjupad översiktsplan för Norrliden strand

Fördjupad översiktsplan för Södra staden med omgivande kulturlandskap

Åar och våtmarker

Genom kommunen rinner tio åar som förändras på sin väg från källan till havet. I skogslandskapet är de små, slingrande bäckar, för att därefter övergå i breda åar på slätten innan de når Kalmarsund. Åarna bidrar till att ge Kalmarlandskapet sin karaktär och utgör en koppling mellan orter och mellan land och hav. Åarna har potential att lyftas fram och tas tillvara som resurs för friluftsliv och rekreation.

Landskapet i kommunen är historiskt hårt dränerat för jordbruket och är fattigt på naturliga våtmarker. Våtmarker, kärr och mossar bidrar med många ekosystemtjänster. Bland annat är de viktiga för den biologiska mångfalden, renar vatten från näringsämnen som fosfor och kväve och fungerar som kolsänkor. Våtmarker motverkar också extremt väder eftersom det håller kvar vatten i landskapet. Att bevara, restaurera och anlägga nya våtmarker och andra vattenhållande åtgärder i landskapet bidrar därför med många värden för både natur och människor.

Småbåtshamnar

Kommunens kuststräcka ger goda möjligheter för båtliv. Längs kusten finns flera småbåtshamnar, bryggor och båtuppläggningsplatser. Mindre privata bryggor finns längs med hela kusten. Efterfrågan på bryggplats och uppläggningsplats är stor och förmodas att öka i takt med att kommunens befolkning växer. Förutsättningar för båtuppläggning ska utredas söder om Ölandsbron på Svinö.

Under sommarhalvåret besöks Kalmars hamnanläggningar av ett stort antal båtturister. Båtplatser för gäster finns i Ölandshamnen (Kalmar Gästhamn) och Elevatorkajen. Antalet platser i gästhamnarna ska öka för att utveckla besöksnäringen.

Under sommaren går även en cykelfärja mellan Kalmar och Färjestaden. Denna har potential att utvecklas för vardagspendling mellan orterna.

Bad och vattensport

Badplatser som sköts av kommunen finns längs med hela kuststräckan, från Ljungnäs i norra kommundelen till Ekenäs i södra. Flertalet av badplatserna ligger i Kalmar stad, några i direkt anslutning till stadskärnan, bland annat Kattrumpan och Kalmarsundsparken. De flesta badplatserna är utrustade med bryggor och toaletter. Några är tillgänglighetsanpassade (exempelvis Koudden) eller har hopptorn, bastu, kiosk eller annan service (exempelvis Långviksbadet). Vid Vita Sand i södra kommundelen ligger badplatsen i anslutning till camping.

Vattnet i staden, liksom åarna på landsbygden, kan också användas för kanot, rodd och andra vattensporter.

Större offentliga badplatser

Det finns tre registrerade större badplatser i kommunen:

- Vita sand
- Norrlidsbadet
- Kalmarsundsbadet

Inom EU ska större offentliga badplatser (mer än 200 badande per dag under badsäsongen) registreras som EU-bad. Vid EU-bad ska badvattnet kontrolleras och skyltar ska visa kvaliteten

på badvattnet. För att fortsatt ha attraktiva badplatser och klart vatten behöver god vattenkvalitet säkerställas.

Öppen dagvattenhantering

Dagvatten är tillfälligt förekommande, avrinnande vatten på markytan eller en konstruktion. Det kan utgöras av regn, snö och hagel. Under naturliga förhållanden tränger det mesta av dagvattnet ner i marken. En stadsmiljö med många hårdgjorda ytor ger istället en ökad volym av ytavrinning och ett snabbare avrinningsförlopp. Dagvatten är också ofta förorenat vilket medför att reningsåtgärder är nödvändiga.

Hantering av dagvatten har historiskt sett gått ut på att bli av med vattnet så snabbt som möjligt. Med ökad klimat- och miljöinsikt samt satsningar på hållbar utveckling framstår dock vatten istället som en resurs i samhället. Att komplettera det tekniska ledningssystemet för dagvatten med en öppen dagvattenhantering leder till fler ekosystemtjänster och skapar mervärden i stadsmiljön.

Rening av dagvatten sker redan huvudsakligen i öppna anläggningar som dammar och dämmen. Ett dämme är ett annat namn för en anlagd våtmark. Reningsanläggningarna ligger ofta nära eller i anslutning till själva dagvattenutloppet i recipienten. Några dämmen ligger i närheten av bebyggelse

och utgör rekreativområden för personer som bor i närheten, till exempel vid Kungsljuset. Andra större anläggningar är Kraflösadämnet söder om Björkenäs och Dämnet i Björnökärr norr om Snurrom.

Lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD) är omhändertagande av dagvatten som sker så nära källan som möjligt genom infiltration eller fördröjning. Det kan ske med bland annat genomsläpplig markförläggning, träd, infiltrationsstråk och växtbäddar. Genom att synliggöra dagvattnet i stadsmiljön kan en mer hållbar och rekreativ miljö skapas, med höga estetiska värden samtidigt som avrinnande vatten fördröjs och bidrar till ett bättre lokalklimat.

En åtgärds katalog för öppen dagvattenhantering inom nya bebyggelseområden är under framtagning av kommunen. Den förväntas att antas av kommunen i slutet av år 2021.

Läs mer om dagvatten under rubrik Planeringsunderlag, planeringsunderlag för Teknisk försörjning.

Teknisk försörjning

Vattenkvalitet - MKN

Syftet med miljö kvalitetsnormer (MKN) för vatten är att säkra Sveriges vattenkvalitet. Arbetet med det kommer från EU:s vattendirektiv och har införlivats i den svenska lagstiftningen genom miljö kvalitetsnormer för yt-, kust- och grundvatten.

Information om enskilda vattenförekomsters miljö kvalitetsnormer och status finns i databasen VISS och i kartfunktionen Vattenkartan.

[VISS - Vatteninformationssystem](#)

[Vattenkarta](#)

Miljö kvalitetsnormer för vatten innebär att tillståndet i vatten inte får försämrats och att allt grundvatten, sjöar och vattendrag ska uppnå god status. Normerna formuleras på olika sätt beroende på vilken typ av vattenförekomst de berör. För ytvatten finns miljö kvalitetsnormer för kemisk och ekologisk status, medan det för grundvatten finns normer för kemisk och kvantitativ status.

I vattenmyndigheternas åtgärdsprogram för bättre vatten finns ett krav på att kommunernas fysiska planering behöver utvecklas så de medverkar till att miljö kvalitetsnormerna uppnås. Kalmar kommun omfattas av Södra Östersjöns vattendistrikt.

MKN för vatten innebär:

- God status på yt- och grundvatten.
- God tillgång på vatten.
- Att vattenkvaliteten inte försämrats.
- Att framtida generationer ska få uppleva god vattenkvalitet.

Överlag har kustvattnen och vattendragen i Kalmar kommun måttlig ekologisk status vilket bland annat beror på övergödning. Denna kemiska status är inte särskilt utmärkande för Kalmar kommun utan gäller för alla

ytvattenförekomster i landet på grund av utsläpp av bland annat kvicksilver och flamskyddsmedel. Dagvatten från hårdgjorda ytor bidrar till den bristande vattenkvaliteten.

Läs mer om vatten- och avloppsförsörjning och dagvatten under rubrik Planeringsunderlag, planeringsunderlag för Teknisk försörjning.

Teknisk försörjning

Den kemiska statusen för grundvatten är god för de områden som klassats; Nybroåsen, Trekanten, Rockneby och Kalmarkustens sandstensformation. Däremot är den kvantitativa statusen otillfredsställande i Kalmarkustens sandstensformation.

Fyra vattendrag och områden avviker från den generella bilden: Åleboån har god ekologisk status. Törnebybäcken har otillfredsställande såväl ekologisk som kemisk status.

Miljöbalk (1998:808)

Kommunen håller på att ta fram en handlingsplan för att uppnå god vattenstatus senast år 2027. Handlingsplanen förväntas vara färdig under året 2021.

EU:s vattendirektiv

Södra Östersjöns vattendistrikt

Vattenförvaltningsförordning

Miljöbalk (1998:808)